

Sygn. akt I C 66/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie – Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Wojciech Waclaw

Protokolant p.o. sekr. sąd. Marlena Kowalewska

po rozpoznaniu w dniu 28 stycznia 2015 r., w Olsztynie, na rozprawie,

sprawy z powództwa A. P. (1) i A. G.

przeciwko J. P.

o uznanie umowy za bezskuteczną

I. uznaje za bezskuteczną w stosunku do powódek A. P. (1) i A. G. czynność procesową dłużnika Z. P. (1) i pozwanej J. P. w postaci zgodnego wniosku o podział ich majątku wspólnego w części dotyczącej przyznania pozwanej J. P. zgodnie z pkt I ppkt 1 i 2 postanowienia S. R. w P. z dnia (...) r. sygn. akt (...), nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym położonej w Ł. przy ul. (...), dla której S. R. w (...) prowadzi księgę wieczystą nr KW (...), oraz udziału w 1/2 części we współwłasności nieruchomości – działki gruntu nr (...), położonej w Z., gm. P., dla której S. R. w P. prowadzi księgę wieczystą KW (...) - celem prowadzenia z tych składników majątkowych egzekucji wierzytelności przysługujących powódce A. P. (1) wobec dłużnika Z. P. (1) w wysokości 88 666,62 zł z ustawowymi odsetkami oraz kosztami procesu w kwocie 3817,- zł stwierdzonych prawomocnym wyrokiem S. O. w (...) z dnia (...), sygn. akt (...), oraz egzekucji wierzytelności przysługujących powódce A. G. wobec dłużnika Z. P. (1) w wysokości 144 358,36 zł z ustawowymi odsetkami oraz kosztami procesu w kwocie 4896,- zł stwierdzonych prawomocnym wyrokiem S. O. w (...) z (...) r.;

II. zasądza od pozwanej na rzecz każdej z powódek kwoty po (...), - tytułem zwrotu kosztów procesu;

III nakazuje ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa (S. O. w (...)) kwotę 3000,- zł tytułem wyłożonych przez Skarb Państwa wydatków w pozostałej części należnymi dlań kosztami sądowymi pozwanej nie obciążając;

Sygn. akt (...)

UZASADNIENIE

A. P. (1) i A. G. domagały się stwierdzenia bezskuteczności czynności pozwanej J. P. polegającej na złożeniu do sądu wniosku o podział majątku wspólnego pozwanej i Z. P. (1), który to wniosek, po zaaprobowaniu przez Z. P., miał się stać podstawą postanowienia S. R. w P. w sprawie (...).

W uzasadnieniu żądań wskazano, że każda z powódek jest wierzycielką Z. P. (1). Złożenie przez pozwaną wniosku i jego akceptacja przez dłużnika w postępowaniu sądowym doprowadziła do orzeczenia o podziale majątku, który krzywdzi powódki jako wierzycielki Z. P. (1). W wyniku tego podziału pozwanej przypadły składniki majątku o wartości 535 000 zł, zaś dłużnikowi o wartości 140 000 zł, z obowiązkiem spłaty przez pozwaną na rzecz dłużnika kwoty 120 000 zł w trzech rocznych ratach. W ocenie powódek składniki majątku, które przypadły im dłużnikowi w rzeczywistości nie przedstawiają wartości przyjętej w orzeczeniu, nadto przy podziale majątku nie zachowano zasady

ekwiwalentności świadczeń, a z orzeczenia tego nie wynika, aby postępowanie działowe nastąpiło z rozliczeniem nakładów na majątek wspólny. Ponieważ trwające już 9 miesięcy postępowanie egzekucyjne wszczęte przez powódki wobec dłużnika nie przynosi rezultatu i nie zaspokoi ich wierzytelności, zdaniem powódek taki podział majątku nastąpił z ich pokrzywdzeniem i uzasadnia powództwo w sprawie niniejszej.

(pozew)

Pozwana J. P. wniosła o oddalenie powództwa w całości, wskazując, że nie uznaje pozwu w całości. W uzasadnieniu swego stanowiska podniosła, że:

powództwo dotyczy czynności procesowej pozwanej, zaś powinno dotyczyć czynności prawnej dłużnika, którym to pozwana nie jest;

strona powodowa nie wykazała, że pozwana uzyskała korzyść majątkową, zaś dokonany podział majątku dorobkowego pozwanej i dłużnika nie przyniósł pozwanej takiej korzyści;

ponieważ dłużnik nie wywiązał się z obowiązku rozliczenia z powódkami w ramach czynności zawodowych radcy prawnego powódki mogą szukać zaspokojenia swoich roszczeń z polisy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej radców prawnych i powinny je skierować do zakładu ubezpieczeń.

(odpowiedź na pozew, oświadczenia – protokół rozprawy z (...) r.)

Wyrokiem z dnia (...) r. S. O.w (...) oddalił powództwo podnosząc w pierwszej kolejności, iż podstawą obu powództw było twierdzenie, że skarżona czynność pozwanej, a jedynie zaaprobowana przez Z. P. (1)– dłużnika powódek, stała się podstawą orzeczenia Sądu dokonującego podziału ich majątku wspólnego w sposób krzywdzący powódki jako wierzycielki Z. P. (1), natomiast przepis art. 527 Kc przewiduje możliwość uznania za bezskuteczną czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli, gdy skutek tej czynności osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową (przy jednoczesnym zaistnieniu pewnych dalszych przesłanek).

Zgodnie zaś z cyt. przez stronę powodową uchwałą Sądu Najwyższego na podstawie w/w przepisu wierzyciel może zaskarżyć zgodny wniosek dłużnika i pozostałych uczestników postępowania o podział majątku wspólnego, dział spadku i zniesienie współwłasności, jeżeli w wyniku uwzględnienia tego wniosku przedmioty majątkowe objęte podziałem zostały nabyte przez uczestników postępowania niebędących dłużnikami.

Skoro powództwa w sprawie nie dotyczyły zatem czynności dłużnika Z. P., lecz czynności pozwanej, polegającej na złożeniu przez pozwaną wniosku o wszczęcie postępowania nieprocesowego w przedmiocie podziału majątku wspólnego, która to miałaby zostać zaaprobowana przez dłużnika i następnie zostać uwzględniona przez S. R. w P.-powództwo podlegało oddaleniu.

Wyrokiem z dnia (...)r. zapadłym w wyniku złożonej przez powódki apelacji S. A.w B. uchylił wyrok S. O., przy uznaniu, iż intencją powódek było zaskarżenie zgodnego wniosku dłużnika i pozwanej o podział ich majątku wspólnego zalecając zbadanie merytoryczne wszystkich przesłanek zgłoszonego pozwem żądania. (k. 214 i nast.)

Ostatecznie powódki doprecyzowały żądanie pozwu jak na k. 283 domagając się ubezskutecznienia czynności w postaci zgodnego wniosku dłużnika oraz pozwanej o podział majątku wspólnego w części dotyczącej przyznania pozwanej w całości nieruchomości położonej w Ł., a opisanej w pozwie, a także udziału 1/2 w nieruchomości położonej w Z..

Rozpoznając sprawę ponownie Sąd ustalił, co następuje:

Z. P. (1) jest dłużnikiem obu powódek i byłym mężem pozwanej J. P.. Powództwo o rozwód zostało wniesione przez pozwaną i rozwiązanie małżeństwa przez rozwód nastąpiło wyrokiem S. O.w O.z dnia (...).

Wyrokiem tym na rzecz małoletnich dzieci pozwanej oraz dłużnika zasądzone zostały alimenty w łącznej kwocie 3500,- zł)

(bezsporne, wyrok rozwodowy w aktach (...) SR w P.– k. 16, akta sprawy rozwodowej doł. do akt sprawy niniejszej)

Powódka A. P. (1) posiada wobec Z. P. (1) wierzytelność objętą wyrokiem S. O.w (...) z dnia z dnia (...). (w sprawie (...)), którym na jej rzecz zasądzono kwotę 88 666,62 zł wraz z odsetkami i kosztami procesu w kwocie 3 817 zł.

A. G. posiada z kolei wobec Z. P. (1) wierzytelność objętą wyrokiem S. O.w (...) z dnia z dnia (...). (w sprawie (...)), którym na jej rzecz zasądzono kwotę 144 358,36 zł wraz z odsetkami i kosztami procesu w kwocie 4 896 zł.

(bezsporne, kopie wyroków k. 34-46)

Pismem z dnia (...) które wpłynęło do S. R.w P.w dniu (...), pozwana J. P. złożyła wniosek o podział majątku wspólnego dorobkowego z dłużnikiem Z. P. (1), wnosząc o przyznanie jej nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...) o wartości 500 000 zł, przyznanie dłużnikowi udziału 1/2 w nieruchomości położonej w Z. o wartości 35 000 zł oraz udziałów w (...) sp. z o.o. w W. o wartości 140 000 zł, z rozliczeniem nakładów pozwanej na majątek odrębny dłużnika, obejmujący inną nieruchomość położoną w Z. i z ustaleniem nierównych udziałów stron w majątku wspólnym (3/4 pozwanej i 1/4 dłużnika), zaś w przypadku nieuwzględnienia tego ostatniego wniosku – o zasądzenie od niej spłaty na rzecz dłużnika w kwocie 86 500 zł, która uwzględniałaby nakłady na jego majątek.

Na rozprawie w dniu (...) r. dłużnik nie wyraził zgody na przyznanie mu udziału w nieruchomości w Z., wnosząc o jego przyznanie pozwanej za spłatą na jego rzecz, łącznie z tytułu podziału majątku kwoty 120 000 zł.

Na tę propozycję pozwana wyraziła zgodę.

Strony tego postępowania przyznały skład i wartość majątku podlegającego podziałowi, po czym S. R.w P., postanowieniem z dnia (...) r., dokonał podziału majątku wspólnego pozwanej i dłużnika w ten sposób, że:

a) pozwanej przyznał:

- nieruchomość położoną w Ł. przy ul. (...) o wartości 500 000 zł,

- udział 1/2 w nieruchomości położonej w Z. o wartości 35 000 zł,

b) dłużnikowi przyznał:

- 140 udziałów w spółce (...) sp. z o.o. w W. o wartości 140 000 zł,

i zasądził od pozwanej na rzecz dłużnika dopłatę w kwocie 120 000 zł, płatną w 3 ratach (do 31-12-2012, 31-12-2013 i 31-12-2014 r.).

(bezsporne, postanowienie k. 49, akta (...) SR w P.)

Dłużnik jest właścicielem nieruchomości w Z. (innej niż objęta w/w podziałem), z której powódki prowadziły egzekucję swoich wierzytelności. Wniosek egzekucyjny został złożony w (...) r. Jednocześnie pozwana w imieniu małoletnich dzieci również przystąpiła do egzekucji i w wyniku jej licytacyjnego spieniężenia im został przekazana kwota uzyskana z licytacji. (bezsporne, zezn. pozwanej k. 716 v)

W dniu (...). komornik dokonał zajęcia wierzytelności przypadającej dłużnikowi w stosunku do pozwanej z tytułu dopłaty objętej w/w postanowieniem S. R.w P..

Zanim nastąpiło w/w zajęcie wierzytelności:

- w dniu (...) r. pozwana oświadczyła dłużnikowi o potrąceniu z jego niewymagalną jeszcze należnością z tego tytułu swojej wierzytelności w kwocie 7 000 zł,

- w dniu (...) r. przekazała mu kwotę 25 000 zł,

- w dniu (...) r. przekazała mu kwotę 20 000 zł,

- w dniu (...) r. przekazała mu kwotę 14 000 zł,

odbierając pisemne pokwitowania dłużnika, w których wskazano, że dokonuje w ten sposób częściowej zapłaty na jego rzecz należności z tytułu podziału majątku.

Dłużnik nie regulował swoich zobowiązań również w stosunku do innych wierzycieli (w tym alimentacyjnych w stosunku do dzieci z pozwaną) co stało się podstawą do wszczęcia egzekucji do nieruchomości w Z., która została zlicytowana. (ok. bezsporna, pokwitowania okazane na rozprawie – kserokopie w aktach k. 154-155, zezn. pozwanej j.w.)

Wyrokiem sądu karnego - S. O.w O.z dnia (...) r dłużnik został skazany m.in. za to że reprezentując powódki w sprawach cywilnych o charakterze odszkodowawczym przeciwko ubezpieczycielom, przywłaszczył zasądzone powódkom w tych sprawach należne im kwoty.

Ochrony roszczeń zasądzonych na ich rzecz obecnie powódki dochodzą w postępowaniu niniejszym.

Wartość nieruchomości przyznanej na wyłączną własność powódce w chwili obecnej zamyka się kwotą 881124,- zł, zaś na dzień orzekania w sprawie podziałowej wynosiła kwotę 785 590, zł (bezsporne, opinia uzup. z k. 514)

Łączna wartość hipotek wpisanych w księdze wieczystej na dzień wydania orzeczenia podziałowego zamykała się kwotą 816 424,86 zł w tym hipoteka przymusowa wpisana na rzecz powódki A. P. (1)101 424,86 zł (bezsporne, k. 5 i nast. sprawy podziałowej (...))

Jednocześnie na chwilę podziału efektywne zadłużenie na nieruchomość z tytułu zaciągniętych przez pozwaną i jej męża kredytów zamykało się kwotami ok. 140 tys złotych oraz 91 848 CHF co na dzień podziału stanowiło równowartość ok. 336 400,- zł przy przyjęciu kursu franka szwajcarskiego 1 CHF = 3,662 zł (dow. zaśw. z k. 372-378, nadto informacja co do kursu franka pozyskana ze strony internetowej NBP)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszej przy tym kolejności stwierdzić należy, iż sama możliwość zaskarżenia stanowiącego przedmiot niniejszego postępowania została co do zasady przesądzona treścią i wytycznymi wyroku uchylającego sprawę do ponownego rozpoznania, dlatego też samą dopuszczalność skargi paulińskiej w odniesieniu do wniosku podziałowego dłużnika i pozwanej należało uznać za przesądzoną.

W tych warunkach istota rozstrzygnięcia ogniskowała się wokół po pierwsze, ustalenia czy czynność ostatecznie stanowiąca przedmiot zaskarżenia w ramach żądania sformułowanego po uchyleniu wyroku stanowiła czynność w wyniku której została osiągnięta korzyść, a po wtóre, czy była to czynność dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli.

W razie zaś pozytywnego ustalenia powyższych okoliczności ocenie Sądu podlegała świadomość osoby trzeciej w zakresie działania dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli.

Co do tego, czy pozwana wskutek dokonanego podziału uzyskała korzyść majątkową w rozumieniu art. 527 kc, w ocenie Sądu już bezsporne pomiędzy stronami w sprawie okoliczności za uznaniem powyższego przemawiają.

Warto jedynie przytoczyć tu niejednokrotnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego jak też też sądów powszechnych pogląd co do tego , iż pod pojęcie czynności pociągających za sobą uzyskanie korzyści w rozumieniu powołanego przepisu podpadają nie tylko czynności polegające na nieodpłatnym przysporzeniu , lecz również czynności o cechach z założenia ekwiwalentnych.

Tak też w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 1999 r. - I CKN 287/98 dano wyraz pogładowi , iż do przyjęcia, że osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, wystarczy wykazanie, że na podstawie czynności prawnej dłużnika nabyła ona rzecz lub prawo albo została zwolniona z obowiązku, co spowodowało zmianę w majątku dłużnika prowadzącą do pokrzywdzenia wierzycieli - baza orz. LEX nr 147235.

Również, co przywoływała strona pozwana, stanowisko takie jest prezentowane w orzecznictwie sądów powszechnych , gdzie wskazywano, iż „Korzyścią majątkową w rozumieniu art. 527 k.c. jest nabycie przez osobę trzecią prawa majątkowego, przedstawiającego pewną wartość, przy czym drugorzędne znaczenie ma cena nabycia. Korzyść majątkowa w rozumieniu powołanego przepisu obejmuje, więc przedmioty majątkowe, rzeczy oraz prawa majątkowe zbywalne. Do przyjęcia, iż osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, wystarczy wykazanie, że na podstawie czynności prawnej dłużnika nabyła ona rzecz lub prawo albo została zwolniona z obowiązku, co spowodowało zmianę w majątku dłużnika prowadzącą do pokrzywdzenia wierzycieli.” (tak np. wyrok SA w Łodzi z 25 05 2014 r.- I ACa 1285/13 -LEX nr 147235)

Jak się wydaje przywołane wyżej orzeczenia zdają się w pełni przystawać do stanu faktycznego w sprawie niniejszej.

Inna sprawą jest , czy konkretnych warunkach niniejszej sprawy można przyjąć , że doszło do pokrzywdzenia wierzycielek , bo i takie stanowisko w toku postępowania zostało zaprezentowane, skoro podniesiono , iż obciążenie hipoteczne nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym przy ul. (...) jest tak wysokie, że w zasadzie czyni z góry bezskuteczną (jeśli chodzi o możliwość zaspokojenia wierzytelności powódek) w konkretnych w niniejszej sprawie okolicznościach faktycznych oraz prawnych egzekucję.

Zarzut ten jednakże nie mógł odnieść zamierzonego skutku.

Prawdą jest , iż niewypłacalność w rozumieniu art. 527 k.c. oznacza stan majątku dłużnika, w którym egzekucja prowadzona zgodnie z przepisami kodeksu postępowania cywilnego nie może przynieść zaspokojenia wierzytelności przysługującej przeciwko temu dłużnikowi, co oznacza , iż w razie skierowania egzekucji do nieruchomości obciążonej hipotekami egzekucja może się okazać i tak bezskuteczna, co zrywa związek pomiędzy czynnością a pokrzywdzeniem.

Prawdą też jest, co Sąd uznał za ustalone i co jest okolicznością bezsporną, iż na przedmiotowej nieruchomości ciążyły i ciążą hipoteki w kwotach dorównujących wartości nieruchomości.

Jakkolwiek też w pewnych sytuacjach taki zarzut może być skutecznie podniesiony, to jednakże nie na tle stanu faktycznego sprawy niniejszej.

Zauważyć bowiem należy , iż dla podniesienia takiego zarzutu musiałyby być ponad wszelką wątpliwość udowodnione , iż w razie wszczęcia przez wierzyciela (tj. wierzycielek) egzekucji do udziału w oparciu o treść wyroku uwzględniającego żądanie ze skargi paulińskiej, wierzycielki nie uzyskałyby jakiegokolwiek, nawet najmniejszej kwoty.

Zauważyć jednakże tu należy, iż wszystkie należności kredytowe są jak dotąd spłacane i żaden z udzielonych kredytów nie został wypowiedziany.

Prawdą jest , iż wierzytelność jednej z powódek nie stanowi należności zabezpieczonej hipoteką, zaś drugiej z nich, zabezpieczona hipoteką przymusową nie korzysta z pierwszeństwa w zaspokojeniu przed innymi jako wcześniejsza, co oznacza, iż powódki realizując swój tytuł względem dłużnika będą uczestniczyły w planie podziału bądź w dalszej kolejności jak A. P. lub stosownie do zasady proporcjonalności określonej w art. 1026 kpc in fine jak druga z powódek.

Jeśli jednak chodzi o hipoteki bankowe, to jakkolwiek brak czynnego uczestniczenia wierzyciela hipotecznego w toczącej się egzekucji (tj. bez złożenia tytułu wykonawczego) nie niweczy jego praw do uwzględnienia przy podziale sumy uzyskanej z nieruchomości (por. art. 1036 kpc) - nie jest proceduralnie przewidywana sytuacja bezwzględnego nakazu wypłacenia kwoty hipoteki na ręce wierzyciela hipotecznego, a jedynie wprowadzenie w tym zakresie stanu swoistego zawieszenia efektywnego, definitywnego planu podziału co do kwoty podlegającej złożeniu do depozytu, która to będzie podlegała uregulowaniu art. 1038 § 1 kpc.

Po upływie też okresu uzasadniającego korzystanie z hipoteki, w razie niezłożenia przez wierzyciela stosownego tytułu, (np. w razie uregulowania długu zabezpieczonego hipotecznie) kwota depozytu będzie podlegała dalszemu rozdzieleniu pomiędzy innych wierzycieli (tu powódek), bądź w razie ich braku, zwrotowi na rzecz dłużnika. (por. uzasadnienie uchwały SN z dnia 30 stycznia 2008 r. - III CZP 134/07 - OSNC 2009/1/8, Biul.SN 2008/1/12, Wspólnota 2008/7/44, M.Prawn. 2008/19/1030).

Nie ma tu zatem żadnego automatyzmu, jeśli chodzi o „bezpowrotną” niemożność efektywnego zaspokojenia się powódek w toku ewentualnego przyłączenia się do egzekucji z udziału w nieruchomości, a przeciwnie, owa możliwość bądź niemożność zaspokojenia uzależniona jest od wielu nieprzewidzianych na chwilę orzekania okoliczności.

Jeśli chodzi o sygnalizowaną ekwiwalentność wynikającą z pomniejszenia wartości nieruchomości z uwagi na ciężące na nieruchomości hipoteki- jakkolwiek faktycznie w razie podziału ową wartość się odpowiednio przy podziale pomniejsza co było już w było przedmiotem rozważań w dotychczasowym orzecznictwie (por. orz SN z dnia 26 09 2013 r -II CSK 650/12 baza orz. lex 1408 410) to jednak odjęcie efektywnego na dzień podziału zadłużenia nie przysparza podstaw dla ustalenia braku ekwiwalentności i tym samym pokrzywdzenia powódek. Z jednej bowiem strony przemawia za tym wynikająca z zestawienia bankowego skala efektywnego zadłużenia na dzień podziału, które to efektywne zadłużenie nie wyczerpuje wartości nieruchomości, co wynika ze zgrubnego już porównania wierzytelności bankowych i wartości nieruchomości przy ul. (...).

Z drugiej strony nie sposób uznać, by finansową przeciwwagą dla efektywnie przyjętej wartości domu (nawet przy odjęciu kwoty zadłużenia) miałyby stanowić wartość udziałów w spółce przyznanych dłużnikowi.

Dość jedynie przywołać fakt, iż jak wynika z treści opinii biegłej rewidenta, której zadaniem była wycena udziałów w spółce oszacowanych w postępowaniu podziałowym na kwotę 140 000,- zł - wartość tych udziałów nie znajdowała pokrycia w uchwytnych i realnych aktywach spółki, mogących przekładać się na wartość tychże udziałów.

Biegła podjęła liczne działania zmierzające do dotarcia do potencjalnych źródeł wiedzy o wartości przedmiotowych udziałów, jednakże brak jest w świetle opinii podstaw by uznać, że przedstawiały one sobą tak znaczną, a przyjęta w podziale realną wartość.

Opinia w sprawie nie była kwestionowana i jako taka stanowi w tej mierze w pełni miarodajne źródło co do tego jaką realną wartość można było przypisać udziałom (a właściwie jakiej wartości przypisać im nie było sposób). Potwierdzają to jedynie dokumenty zaświadczające o braku płynności finansowej spółki a także podstaw do złożenia wniosku o upadłość (por. k.606 i nast. akt)

Zważywszy na dodatkową wartość przyznanego pozwanej udziału w nieruchomości w ogóle nieobciążonej, stanowiącej element dodatkowego przysporzenia z jednej, a uszczuplenia majątku z drugiej strony, należało uznać, iż do pokrzywdzenia faktycznie doszło.

W tych warunkach do rozstrzygnięcia pozostał element co najmniej możliwości wejścia w posiadanie wiedzy o pokrzywdzeniu przez osobę trzecią o pokrzywdzeniu wierzycieli.

W tej mierze Sąd nie podziela stanowiska strony powodowej co do tego, iż pozwana działać miała „wspólnie i porozumieniu” z dłużnikiem w celu pokrzywdzenia wierzycieli.

Sama przedstawiana przez pozwaną w toku postępowania niniejszego jak i w toku postępowania podziałowego argumentacja dotycząca nakładów czynionych przez nią na wspólną nieruchomość a podlegająca co do zasady odpowiedniemu rozliczeniu i zminusowaniu w toku postępowania podziałowego, wnioski o ustalenie nierównych w udziałów również odpowiednio rzutujący na rozliczenia podziałowe, czy też brak choćby po stronie pozwanej specjalistycznej wiedzy w odniesieniu do wartości spółki (udziałów w niej) nie pozwala uznać, by można było przypisać jej zamiar pokrzywdzenia, skoro owe elementy nie pozostawały w sprzeczności ani z przepisami prawa ani z innymi elementami stanu faktycznego sprawy.

Nie wpływa to jednak na ostateczną ocenę żądania i racji powódek w kontekście zebranego w sprawie materiału dowodowego ocenianego całościowo.

Dość jedynie wspomnieć, iż w tej mierze wystarcza obiektywna możliwość przypisania możliwości dowiedzenia się o świadomości pokrzywdzenia wierzycieli przez dłużnika warunkach należytej staranności, który to rygor staranności jest dodatkowo zaostrzony poprzez domniemanie prawne zawarte w treści kolejnych art. 527 §3 kc.

Jest bowiem oczywiste, iż bezpośrednio dokonanie oceny świadomości może być wręcz niemożliwe w praktyce do jednoznacznego określenia, dlatego też wprowadzone na mocy powołanego przepisu domniemanie stanowi istotne ułatwienie dowodowe i nie da się go odczytać inaczej jak nakazanie przez ustawodawcę przyjęcia bez konieczności dowodzenia tego przez wierzyciela, że osoba trzecia pozostając z dłużnikiem w bliskim stosunku wiedziała o istnieniu długu oraz konsekwencjach czynności dla możliwości zaspokojenia się przez wierzyciela.

W celu obalenia domniemanie nie jest też wystarczające wykazanie przez pozwanego, że okolicznościach konkretnej sprawy dochował należytej staranności wymaganej od osoby trzeciej na podstawie art. 527§1 kc, (np. na podstawie dokumentów i zaświadczeń), lecz koniecznym jest wykazanie takich okoliczności faktycznych, na podstawie których można przyjąć, że istotnie nie wiedział o rzeczywistym zadłużeniu i jego skutkach.

Wieże się to z reguły z możliwością pozyskania szerszej wiedzy na temat sytuacji życiowej osoby bliskiej jako dłużnika, w tym jego stanu majątkowego.

Ów stan niewątpliwie był łatwy do poznania, skoro pozwana już w toku sprawy rozwodowej podawała, że mąż nie łoży na dzieci a co również wynikało z wywiadu kuratorskiego przeprowadzonego w sprawie.

Wcześniej zaś toczyła się długotrwała sprawa karna przeciwko dłużnikowi przedmiotem której było przywłaszczenie znacznych kwot, które nie zostały oddane.

Nie sposób zatem uznać, by zła kondycja dłużnika była trudna do ustalenia, co przekłada się odpowiednio na obiektywną możliwość przypisania powinności posiadania wiedzy przy zachowaniu odpowiedniej w danych warunkach staranności.

Powyższe uwagi odnoszą się do postępowań z powództwa powódek. Stąd nie sposób uznać, by istniały w sprawie dowody, które mogłyby być skutecznie przeciwstawione wzmiankowanemu wcześniej domniemaniu.

Pozwana bowiem nie wykazała by podjęła dalej idące starania zmierzające do ustalenia sytuacji majątkowej dłużnika, choć obiektywnie taka możliwość istniała.

Końcowo należy jedynie wskazać, iż sama spłata zasądzona na rzecz dłużnika od pozwanej nie mogła stanowić skutecznego wskazania majątku jako ekwiwalentu czynności z którego to wierzyciel mógłby się skutecznie zaspokoić.

Tu warto jedynie przytoczyć wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 13 lutego 2014 r. zapadły w sprawie I ACa 1078/13 gdzie dano wyraz pogładowi ugruntowanemu już w orzecznictwie SN, iż czynność prawna powodująca zmniejszenie majątku dłużnika nie może zostać uznana za krzywdzącą wierzyciela wówczas, gdy dłużnik w zamian za swoje świadczenie uzyskał ekwiwalent, który znajduje się w jego majątku lub został wykorzystany do zaspokojenia

wierzyciela. - LEX nr 1437960 , por. również wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2011 r., IV CSK 39/11, OSNC - ZD z 2012 r. Nr 4, poz. 90, z dnia 7 grudnia 1999 r., I CKN 287/98, LEX nr 147235).

Sytuacja taka w tj. zaspokojenia wierzycielek w rozpoznawanej sprawie w jakiegokolwiek części ze spłaty bezspornie nie wystąpiła. Bezspornym jest bowiem, że wierzycielki nie zdołały wyegzekwować zasądzonej na ich rzecz od dłużnika należności, co wzmacnia jedynie przedstawioną wcześniej argumentację.

Nawiązując jedynie do pisma wniosku pozwanej o uzupełnienie wyroku w zakresie możliwości zaspokojenia się powódek z majątku będącego przedmiotem podziału- jakkolwiek wniosek ten formalnie będzie przedmiotem odrębnego rozpoznania to jednak tu wyprzedzająco niejako wskazać należy , iż istota wyroku uwzględniającego skargę pauliańską sprowadza się do stworzenia fikcji prawnej, iż czynność ta nie miała miejsca.

W rezultacie zatem takiego orzeczenia, które ma charakter konstytutywny i wywołuje skutki ex tunc, zaskarżona czynność w stosunku do osoby trzeciej, która wystąpiła o uznanie jej za bezskuteczną, traktowana jest tak, jakby w ogóle nie była zawarta. Uznanie umowy za bezskuteczną jedynie wobec określonej osoby trzeciej oznacza, że umowa ta pozostaje ważna i nadal wywołuje zamierzone przez strony skutki prawne w takim zakresie, w jakim można to pogodzić z realizacją roszczeń tej osoby trzeciej (zob. szerzej M. Litwińska, Bezskuteczność względna czynności prawnej, PPH 1996, nr 7, s. 35 i n.; M. Pyziak-Szafnicka, Ochrona wierzyciela w razie niewypłacalności dłużnika, Warszawa 1995; E. Łętowska, Prawo do rzeczy..., s. 429 i n.; Z. Radwański (w:) System prawa prywatnego, t. 2, s. 446 i n.; M. Safjan (w:) K. Pietrzykowski, Komentarz, t. I, 2008, s. 333 i n.; W. Czachórski, Zobowiązania, 2009, s. 384; por. wyrok SA w Warszawie z dnia 11 lipca 2012 r., I ACa 1230/11, LEX nr 1216421). Wyrok uznający na podstawie art. 527 k.c. bezskuteczność określonej czynności prawnej przenoszącej przedmiot lub prawo z majątku dłużnika do majątku osoby trzeciej nie powoduje ich powrotu do majątku dłużnika, lecz jedynie daje wierzycielowi prawo zaspokojenia się z tego przedmiotu lub prawa, pozostających w majątku osoby trzeciej, przed jej wierzycielami. Wierzyciel może prowadzić egzekucję z tego przedmiotu lub prawa na podstawie tytułu wykonawczego wystawionego przeciwko dłużnikowi, bez konieczności uzyskania tytułu wykonawczego przeciwko osobie trzeciej (postanowienie SN z dnia 7 kwietnia 2011 r., IV CSK 375/10, LEX nr 786396; por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 7 października 2011 r., II CSK 3/11, LEX nr 1043997).

Z powyższego wynika , iż skoro przyjęto , że w skład majątku podlegającego podziałowi wchodziła cała nieruchomości, to wobec faktu , iż pomiędzy pozwaną a dłużnikiem istniała wcześniej rozdzielność małżeńska - przedmiotem egzekucji będzie ten składnik majątku który wyszedł z majątku dłużnika, a zatem udział w nieruchomości zabudowanej.

Co do drugiego zaś ze składników – nie ulega wątpliwości, iż przedmiotem zaskarżenia był podział udziału wynoszącego 1/2 udziału w niej co powoduje przyjęcie fikcji , iż tym składnikiem , który nie wyszedł z majątku dłużnika jest połowa udziału stanowiącego przedmiot podziału zatem matematycznie rzecz biorąc udział wynoszący 1/4 w nieruchomości w Z..

Wyrok formalnie uprawnia zatem swą mocą do skierowania egzekucji do części majątku „ubezskutecznionej” zatem do ułamka 1/4 w nieruchomości.

Nie jest zaś rzeczą Sądu w niniejszej sprawie antycypowanie , czy wierzyciel będzie się starał skierować egzekucję do innych udziałów w oparciu o inne tytuły i podstawy prawne.

O kosztach procesu tj. wynagrodzeniu pełnomocnika za obie instancje orzeczono po myśli art. 98 i 108 kpc w zw., w zw. z par 6 pkt. 6 oraz par. 12 ust.1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radców prawnych z urzędu.